

อภัพุตต^๑

[๗๖] ตโยเม ภิกฺขเว ชมฺมา โลกเ น สํวิชฺเชยฺยํ น ตถาคโต โลกเ อูปฺชฺเชยฺย
 อรหํ สมนฺนสฺสพฺพุโ น ตถาคตฺตปฺเปเวทิตฺต ชมฺมวินโย โลกเ ที่เปยฺย, กตเม ตโย, ชาติ จ
 ชรา จ มรณญจ, อิเม โข ภิกฺขเว ตโย ชมฺมา โลกเ น สํวิชฺเชยฺยํ น ตถาคโต โลกเ
 อูปฺชฺเชยฺย อรหํ สมนฺนสฺสพฺพุโ น ตถาคตฺตปฺเปเวทิตฺต ชมฺมวินโย โลกเ ที่เปยฺย ยสฺมา จ
 โข ภิกฺขเว อิเม ตโย ชมฺมา โลกเ สํวิชฺชนฺติ ตสฺมา ตถาคโต โลกเ อูปฺชฺชติ อรหํ
 สมนฺนสฺสพฺพุโ ตสฺมา ตถาคตฺตปฺเปเวทิตฺต ชมฺมวินโย โลกเ ทิปฺปติ

ตโย ภิกฺขเว ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ ชาตี ปหาตุํ ชริ ปหาตุํ มรณํ ปหาตุํ,
 กตเม ตโย, รากํ อูปฺปหาย โทสํ อูปฺปหาย โมหํ อูปฺปหาย, อิเม โข ภิกฺขเว ตโย ชมฺเม
 อูปฺปหาย อภพฺโพ ชาตี ปหาตุํ ชริ ปหาตุํ มรณํ ปหาตุํ

ตโย ภิกฺขเว ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ รากํ ปหาตุํ โทสํ ปหาตุํ โมหํ ปหาตุํ,
 กตเม ตโย สกฺกายทิกฺขุจํ อูปฺปหาย วิจิจฺฉนํ อูปฺปหาย สีลพฺพตฺตปฺรามาสํ อูปฺปหาย, อิเม โข
 ภิกฺขเว ตโย ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ รากํ ปหาตุํ โทสํ ปหาตุํ โมหํ ปหาตุํ

ตโย ภิกฺขเว ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ สกฺกายทิกฺขุจํ ปหาตุํ วิจิจฺฉนํ ปหาตุํ
 สีลพฺพตฺตปฺรามาสํ ปหาตุํ, กตเม ตโย, อโยนิโส มนสิการํ อูปฺปหาย กุมฺมคฺคเสวนํ
 อูปฺปหาย เจตโส ลินฺตตํ อูปฺปหาย, อิเม โข ภิกฺขเว ตโย ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ
 สกฺกายทิกฺขุจํ ปหาตุํ วิจิจฺฉนํ ปหาตุํ สีลพฺพตฺตปฺรามาสํ ปหาตุํ

ตโย ภิกฺขเว ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ อโยนิโส มนสิการํ ปหาตุํ กุมฺมคฺคเสวนํ
 ปหาตุํ เจตโส ลินฺตตํ ปหาตุํ, กตเม ตโย, มุฏฺฐสจฺจํ อูปฺปหาย อสมฺปชฺฌณํ อูปฺปหาย
 เจตโส วิกุเขปํ อูปฺปหาย, อิเม โข ภิกฺขเว ตโย ชมฺเม อูปฺปหาย อภพฺโพ อโยนิโส
 มนสิการํ ปหาตุํ กุมฺมคฺคเสวนํ ปหาตุํ เจตโส ลินฺตตํ ปหาตุํ

^๑ พระไตรปิฎกบาลีฉบับสยามรัฐ เล่ม ๒๔ อังคุตตรนิกาย ทสก-เอกาทสกนินาต

ตโย ภิกขเว ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ มฺภูจฺสจฺจํ ปหาตุ อสมฺปชฺฌณฺ์ ปหาตุ
 เจตโส วิกุเขปํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อริยานํ อทฺสฺสนกมฺยตํ อปฺปฬาย อริยฐมฺมํ
 อโสตุกมฺยตํ อปฺปฬาย อุปรามภฺจิตฺตตํ อปฺปฬาย, อิเม โข ภิกขเว ตโย ฐมฺเม อปฺปฬาย
 อภพฺโพ มฺภูจฺสจฺจํ ปหาตุ อสมฺปชฺฌณฺ์ ปหาตุ เจตโส วิกุเขปํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อริยานํ อทฺสฺสนกมฺยตํ ปหาตุ อริยฐมฺมํ
 อโสตุกมฺยตํ ปหาตุ อุปรามภฺจิตฺตตํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อุทฺทจฺจํ อปฺปฬาย อสํวริ
 อปฺปฬาย ทฺสฺสีลฺยํ อปฺปฬาย, อิเม โข ภิกขเว ตโย ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อริยานํ
 อทฺสฺสนกมฺยตํ ปหาตุ อริยฐมฺมํ อโสตุกมฺยตํ ปหาตุ อุปรามภฺจิตฺตตํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อุทฺทจฺจํ ปหาตุ อสํวริ ปหาตุ ทฺสฺสีลฺยํ
 ปหาตุ, กตเม ตโย, อสฺสทฺธิยํ อปฺปฬาย อวทฺถณฺฺตํ อปฺปฬาย โกสชฺชํ อปฺปฬาย, อิเม
 โข ภิกขเว ตโย ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อุทฺทจฺจํ ปหาตุ อสํวริ ปหาตุ ทฺสฺสีลฺยํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อสฺสทฺธิยํ ปหาตุ อวทฺถณฺฺตํ ปหาตุ
 โกสชฺชํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อนาทริยํ อปฺปฬาย โทวจฺสฺสตํ อปฺปฬาย ปาปมิตฺตตํ
 อปฺปฬาย, อิเม โข ภิกขเว ตโย ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อสฺสทฺธิยํ ปหาตุ อวทฺถณฺฺตํ
 ปหาตุ โกสชฺชํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อนาทริยํ ปหาตุ โทวจฺสฺสตํ ปหาตุ
 ปาปมิตฺตตํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อหิริกํ อปฺปฬาย อโนตฺตปฺปํ อปฺปฬาย ปมาทํ อปฺปฬาย,
 อิเม โข ภิกขเว ตโย ฐมฺเม อปฺปฬาย อภพฺโพ อนาทริยํ ปหาตุ โทวจฺสฺสตํ ปหาตุ
 ปาปมิตฺตตํ ปหาตุ

อหิริโกยํ ภิกขเว อโนตฺตปฺปํ ปมตฺโต โหติ โส ปมตฺโต สมานอ อภพฺโพ
 อนาทริยํ ปหาตุ โทวจฺสฺสตํ ปหาตุ ปาปมิตฺตตํ ปหาตุ โส ปาปมิตฺโต สมานอ

อภัพโพ อสฺสทฺธิยํ ปหาตุ อวทณฺณตุํ ปหาตุ โกสชฺชํ ปหาตุ โส กุสีโต สมนโน
 อภัพโพ อุตฺตจฺจํ ปหาตุ อลํวริํ ปหาตุ ทุสฺสีลฺยํ ปหาตุ โส ทุสฺสีโล สมนโน อภัพโพ
 อริยานํ อทสฺสนกมฺยุตํ ปหาตุ อริยธมฺมํ อโสตุกมฺยุตํ ปหาตุ อูปรามภฺจิตฺตํ ปหาตุ
 โส อูปรามภฺจิตฺโต สมนโน อภัพโพ มฺภูจฺสจฺจํ ปหาตุ อสมฺปชฺฌณฺํ ปหาตุ เจตโส
 วิภฺจิตฺตจฺจิตฺตํ ปหาตุ โส วิภฺจิตฺตจฺจิตฺโต สมนโน อภัพโพ อโยนิโส มนสิการิํ ปหาตุ
 กุมฺมกฺคเสวนํ ปหาตุ เจตโส ลินฺตตุํ ปหาตุ โส ลินฺจิตฺโต สมนโน อภัพโพ สกฺกายทฺธิจฺฉิ
 ปหาตุ วิภฺจิจฺฉํ ปหาตุ สีลพฺพตปรามาสํ ปหาตุ โส เวภฺจิจฺฉโน สมนโน อภัพโพ รากํ
 ปหาตุ โทสํ ปหาตุ โมหํ ปหาตุ รากํ อปฺปฬาย โทสํ อปฺปฬาย โมหํ อปฺปฬาย
 อภัพโพ ชาตี ปหาตุ ชริํ ปหาตุ มรณํ ปหาตุ

ตโย ภิกฺขเว ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ ชาตี ปหาตุ ชริํ ปหาตุ มรณํ ปหาตุ, กตเม ตโย,
 รากํ ปฬาย โทสํ ปฬาย โมหํ ปฬาย, อิม โข ภิกฺขเว ตโย ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ ชาตี
 ปหาตุ ชริํ ปหาตุ มรณํ ปหาตุ

ตโย ภิกฺขเว ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ รากํ ปหาตุ โทสํ ปหาตุ โมหํ ปหาตุ, กตเม
 ตโย, สกฺกายทฺธิจฺฉิ ปฬาย วิภฺจิจฺฉํ ปฬาย สีลพฺพตปรามาสํ ปฬาย, อิม โข ภิกฺขเว
 ตโย ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ รากํ ปหาตุ โทสํ ปหาตุ โมหํ ปหาตุ

ตโย ภิกฺขเว ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ สกฺกายทฺธิจฺฉิ ปหาตุ วิภฺจิจฺฉํ ปหาตุ
 สีลพฺพตปรามาสํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อโยนิโส มนสิการิํ ปฬาย กุมฺมกฺคเสวนํ ปฬาย
 เจตโส ลินฺตตุํ ปฬาย, อิม โข ภิกฺขเว ตโย ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ สกฺกายทฺธิจฺฉิ ปหาตุ
 วิภฺจิจฺฉํ ปหาตุ สีลพฺพตปรามาสํ ปหาตุ

ตโย ภิกฺขเว ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ อโยนิโส มนสิการิํ ปหาตุ กุมฺมกฺคเสวนํ
 ปหาตุ เจตโส ลินฺตตุํ ปหาตุ, กตเม ตโย, มฺภูจฺสจฺจํ ปฬาย อสมฺปชฺฌณฺํ ปฬาย เจตโส
 วิภฺจेषํ ปฬาย, อิม โข ภิกฺขเว ตโย ฐมฺเม ปฬาย ภพฺโพ อโยนิโส มนสิการิํ ปหาตุ
 กุมฺมกฺคเสวนํ ปหาตุ เจตโส ลินฺตตุํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ มฺภูจฺสจฺฉิ ปหาตุ อสมฺปชฌณฺ์ ปหาตุ เจตโส
 วิกุเขปํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อริยานํ อทฺสฺสนกมฺยตํ ปหาย อริยฌมฺมํ อโสฺตฺกมฺยตํ ปหาย
 อุปรามภิจิตฺตํ ปหาย, อิม โข ภิกขเว ตโย ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ มฺภูจฺสจฺฉิ ปหาตุ
 อสมฺปชฌณฺ์ ปหาตุ เจตโส วิกุเขปํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อริยานํ อทฺสฺสนกมฺยตํ ปหาตุ อริยฌมฺมํ
 อโสฺตฺกมฺยตํ ปหาตุ อุปรามภิจิตฺตํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อุทฺทจฺฉิ ปหาย อสํวริ ปหาย
 ทฺสฺสึลฺลยํ ปหาย, อิม โข ภิกขเว ตโย ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อริยานํ อทฺสฺสนกมฺยตํ ปหาตุ
 อริยฌมฺมํ อโสฺตฺกมฺยตํ ปหาตุ อุปรามภิจิตฺตํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อุทฺทจฺฉิ ปหาตุ อสํวริ ปหาตุ ทฺสฺสึลฺลยํ ปหาตุ,
 กตเม ตโย, อสฺสทฺธิยํ ปหาย อวทฺถณฺฺตํ ปหาย โกสชฺชํ ปหาย, อิม โข ภิกขเว ตโย
 ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อุทฺทจฺฉิ ปหาตุ อสํวริ ปหาตุ ทฺสฺสึลฺลยํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อสฺสทฺธิยํ ปหาตุ อวทฺถณฺฺตํ ปหาตุ โกสชฺชํ
 ปหาตุ กตเม ตโย อนาทริยํ ปหาย โทวจสฺสตํ ปหาย ปาปมิตฺตตํ ปหาย, อิม โข
 ภิกขเว ตโย ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อสฺสทฺธิยํ ปหาตุ อวทฺถณฺฺตํ ปหาตุ โกสชฺชํ ปหาตุ

ตโย ภิกขเว ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อนาทริยํ ปหาตุ โทวจสฺสตํ ปหาตุ
 ปาปมิตฺตตํ ปหาตุ, กตเม ตโย, อหิริกํ ปหาย อโนตฺตปฺปิ ปหาย ปมาทํ ปหาย, อิม
 โข ภิกขเว ตโย ฌมฺเม ปหาย ภพฺโพ อนาทริยํ ปหาตุ โทวจสฺสตํ ปหาตุ ปาปมิตฺตตํ
 ปหาตุ

หิริมายํ ภิกขเว โอตฺตปฺปิ อปฺปมตฺโต โหติ โส อปฺปมตฺโต สมานิ ภพฺโพ
 อนาทริยํ ปหาตุ โทวจสฺสตํ ปหาตุ ปาปมิตฺตตํ ปหาตุ โส กลฺยาณมิตฺโต สมานิ
 ภพฺโพ อสฺสทฺธิยํ ปหาตุ อวทฺถณฺฺตํ ปหาตุ โกสชฺชํ ปหาตุ โส อารทฺทวิริโย สมานิ

ภพโพ อุตฺตจฺจํ ปหาตุ อสํวริ ปหาตุ ทุสฺสึลฺลํ ปหาตุ โส สึลฺลว สมนโน ภพฺโพ อริยานํ
 อทสฺสนกมฺบตฺตํ ปหาตุ อริยชมฺมํ อโสตุกมฺบตฺตํ ปหาตุ อูปารมฺภจิตฺตตฺตํ ปหาตุ โส
 อนุปารมฺภจิตฺโต สมนโน ภพฺโพ มุฏฺฐสจฺจํ ปหาตุ อสมปฺชณฺณํ ปหาตุ เจตโส วิกุเขปํ
 ปหาตุ โส อวิกฺขิตฺตจิตฺโต สมนโน ภพฺโพ อโยนิโส มนสิการํ ปหาตุ กุมฺมคฺคเสวนํ ปหาตุ
 เจตโส ลินฺตตฺตํ ปหาตุ โส อลินฺจิตฺโต สมนโน ภพฺโพ สกฺกายทิกฺขจฺจํ ปหาตุ วิจิกิจฺจํ
 ปหาตุ สึลฺลพฺพตฺตปรามาสํ ปหาตุ โส อวิจิกิจฺจโน สมนโน ภพฺโพ รากํ ปหาตุ โทสํ ปหาตุ
 โมหํ ปหาตุ รากํ ปหาย โทสํ ปหาย โมหํ ปหาย ภพฺโพ ชาตี ปหาตุ ชริ ปหาตุ มรณํ
 ปหาตุณฺติ

๖. อภัพฺพสูตร^๒

ว่าด้วยกรรม ๓ ประการมีอยู่ในโลก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงบังเกิดในโลก

[๗๖] คุก่อนภิกษุทั้งหลาย กรรม ๓ ประการนี้ ไม่เพียงมีในโลก พระตถาคต
 อรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เพียงบังเกิดในโลก กรรมวินัยที่พระตถาคตทรงประกาศไว้แล้ว
 ไม่เพียงรุ่งเรืองในโลก ๓ ประการเป็นไฉน คือ ชาติ ๑ ชรา ๑ มรณะ ๑ คุก่อนภิกษุ
 ทั้งหมด กรรม ๓ ประการนี้แล ไม่เพียงมีในโลก พระตถาคตอรหันตสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่
 เพียงบังเกิดในโลก กรรมวินัยอันพระตถาคตทรงประกาศไว้แล้วไม่เพียงรุ่งเรืองในโลก คุก่อน
 ภิกษุทั้งหลาย ก็เพราะกรรม ๓ ประการนี้มีอยู่ในโลก ฉะนั้น พระตถาคตอรหันต
 สัมมาสัมพุทธเจ้าจึงบังเกิดในโลก กรรมวินัยที่พระตถาคตทรงประกาศไว้จึงรุ่งเรืองในโลก

คุก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละกรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละชาติ ชรา มรณะ
 ได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ รากะ ๑ โทสะ ๑ โมหะ ๑ คุก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละ
 กรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละชาติ ชรา มรณะได้

คุก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละกรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละรากะ โทสะ
 โมหะได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ สักกายทิกฺขณฺติ ๑ วิจิกิจฺจ ๑ สึลฺลพฺพตฺตปรามาส ๑ คุก่อน

^๒ พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล ฉบับมหายานกุฎราชวิทยาลัย

ภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละราคะ โทสะ โมหะได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ การกระทำไว้ในใจโดยอุบายไม่แยบคาย ๑ การเสพทางผิด ๑ ความหุดหู่แห่งจิต ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละสักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละการกระทำไว้ในใจโดยอุบายไม่แยบคาย การเสพทางผิด ความหุดหู่แห่งจิตได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้มีสติหลงลืม ๑ ความไม่มีสัมปชัญญะ ๓ ความฟุ้งซ่านแห่งจิต ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละการกระทำไว้ในใจโดยอุบายไม่แยบคาย การเสพทางผิด ความหุดหู่แห่งจิตได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละความเป็นผู้มีสติหลงลืม ความไม่มีสัมปชัญญะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ๑ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ๑ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดี ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละความเป็นผู้มีสติหลงลืม ความไม่มีสัมปชัญญะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดีได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความฟุ้งซ่าน ๑ ความไม่สำรวม ๑ ความทุกุศล ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดีได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละความฟุ้งซ่าน ความไม่สำรวม ความทุกุศลได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ความเป็นผู้ไม่รู้จักความประสงค์ ๑ ความเกียจคร้าน ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจละความฟุ้งซ่าน ความไม่สำรวม ความทุกุศลได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละธรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจละความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ความเป็นผู้ไม่รู้จักความประสงค์ ความเกียจคร้านได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความไม่เอื้อเฟื้อ ๑ ความเป็นผู้ว่ายาก ๑ ความเป็นผู้มีมิตรชั่ว ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่

ละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจจะความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ความเป็นผู้ไม่รู้ความ ประสงค์ ความเกียจคร้านได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละกรรม ๓ ประการแล้ว ก็ไม่อาจจะความไม่เอื้อเพื่อ ความเป็นผู้ว่ายาก ความเป็นผู้มีมิตรชั่วได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความไม่มีหิริ ๑ ความไม่มีโอตตปปะ ๑ ความประมาท ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลไม่ละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว ก็ไม่อาจจะความไม่เอื้อเพื่อ ความเป็นผู้ว่ายาก ความเป็นผู้มีมิตรชั่วได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ไม่มีความละอาย ไม่มีความเกรงกลัว เป็นผู้ประมาท ก็ไม่อาจจะความเป็นผู้ไม่เอื้อเพื่อ ความเป็นผู้ว่ายาก ความเป็นผู้มีมิตรชั่วได้ บุคคลเป็นผู้มีมิตรชั่ว ก็ไม่อาจจะความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ความเป็นผู้ไม่รู้ความ ประสงค์ ความเกียจคร้านได้ บุคคลเป็นผู้เกียจคร้าน ก็ไม่อาจจะความฟุ้งซ่าน ความสำรวม ความทุสิตได้ บุคคลเป็นผู้ทุสิต ก็ไม่อาจจะความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดีได้ บุคคลเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดี ก็ไม่อาจจะความเป็นผู้มีสติหลงลืม ความไม่มีสัมปชัญญะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตได้ บุคคลเป็นผู้มีจิตฟุ้งซ่าน ก็ไม่อาจจะความกระทำไว้ในใจโดยอุบายไม่แยบคาย การเสพทางผิด ความหุดหู่แห่งจิตได้ บุคคลเป็นผู้มีจิตหุดหู่ ก็ไม่อาจจะสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสได้ บุคคลเป็นผู้มีวิจิกิจฉา ก็ไม่อาจจะระาคะ โทสะ โมหะได้ บุคคลไม่ละระาคะ โทสะ โมหะแล้ว ก็ไม่อาจจะชาติ ชรา มรณะได้

ดูภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจจะชาติ ชรา มรณะได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ระาคะ ๑ โทสะ ๑ โมหะ ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจจะชาติ ชรา มรณะได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจจะระาคะ โทสะ โมหะได้ ธรรม ๓ ประการเป็นไฉน คือ สักกายทิฎฐิ ๑ วิจิกิจฉา ๑ สัตถัพพตปรามาส ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจจะระาคะ โทสะ โมหะได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจจะสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ การกระทำไว้ในใจโดยอุบายไม่แยบคาย ๑ การเสพทางผิด ๑ ความหุดหู่แห่งจิต ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจจะสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปรามาสได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจละการกระทำไว้ในใจ โดยอุบายไม่แยบคาย การเสพทางผิด ความหุดหู่แห่งจิตได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้มีสติหลงลืม ๑ ความไม่มีสัมปชัญญะ ๑ ความฟุ้งซ่านแห่งจิต ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจละการกระทำไว้ในใจโดยอุบายไม่แยบคาย การเสพทางผิด ความหุดหู่แห่งจิตได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจละความเป็นผู้มีสติหลงลืม ความไม่มีสัมปชัญญะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ๑ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ๑ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดี ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจละความเป็นผู้มีสติหลงลืม ความไม่มีสัมปชัญญะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจละความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดีได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความฟุ้งซ่าน ๑ ความไม่สำรวม ๑ ความเป็นผู้ทุศีล ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้ละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจละความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของพระอริยะ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดีได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจละความฟุ้งซ่าน ความไม่สำรวม ความเป็นผู้ทุศีลได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ๑ ความเป็นผู้ไม่รู้จักประสงค์ ๑ ความเกียจคร้าน ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจละความฟุ้งซ่าน ความไม่สำรวม ความเป็นผู้ทุศีลได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการแล้ว จึงอาจละความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ความเป็นผู้ไม่รู้จักประสงค์ ความเกียจคร้านได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่เอื้อเฟื้อ ๑ ความเป็นผู้ว่ายาก ๑ ความเป็นผู้มีมิตรชั่ว ๑ ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจละความเป็นผู้ไม่มีศรัทธา ความเป็นผู้ไม่รู้จักประสงค์ ความเกียจคร้านได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจละความเป็นผู้ไม่เอื้อเฟื้อ ความเป็นผู้ว่ายาก ความเป็นผู้มีมิตรชั่วได้ ๓ ประการเป็นไฉน คือ ความเป็นผู้ไม่มีความละอาย ๑ ความเป็นผู้ไม่มีความเกรงกลัว ๑ ความประมาท ๑ ดูก่อนภิกษุ

ทั้งหลาย บุคคลละกรรม ๓ ประการนี้แล้ว จึงอาจจะความเป็นผู้ไม่เอื้อเฟื้อ ความเป็นผู้ว่า
ยาก ความเป็นผู้มีมิตรชั่วได้

ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลผู้มีความละเอียด มีความเกรงกลัว ไม่ประมาทอยู่ ก็อาจ
ละความเป็นผู้ไม่เอื้อเฟื้อ ความเป็นผู้ว่ายาก ความเป็นผู้มีมิตรชั่วได้ บุคคลเป็นผู้มีมิตรดี ก็
อาจจะละความเป็นผู้มีมิตรชั่ว ความเป็นผู้ไม่รู้จักประสงค์ ความเกียจคร้านได้ บุคคล
เป็นผู้ปรารถนาความเพียร ก็อาจจะละความเป็นผู้ฟุ้งซ่าน ความไม่สำรวม ความเป็นผู้ทุศีลได้
บุคคลเป็นผู้มีศีล ก็อาจจะละความเป็นผู้ไม่ใคร่เห็นพระอริยะ ความเป็นผู้ไม่ใคร่ฟังธรรมของ
พระอริยะ ความเป็นผู้มีจิตคิดแข่งดีได้ บุคคลเป็นผู้มีจิตไม่คิดแข่งดี ก็อาจจะละความเป็นผู้มี
สติหลงลืม ความไม่มีสัมปชัญญะ ความฟุ้งซ่านแห่งจิตได้ บุคคลเป็นผู้มีจิตอันไม่ฟุ้งซ่าน
ก็อาจจะละการกระทำไว้ในใจโดยอุบายอันไม่แยบคาย การเสพทางผิด ความหดหู่แห่งจิตได้
บุคคลเป็นผู้มีจิตไม่หดหู่ ก็อาจจะละสักกายทิฎฐิ วิจิกิจฉา สัสสพตปรามาสได้ บุคคลเป็น
ผู้ไม่มีวิจิกิจฉา ก็อาจจะละราคะ โทสะ โมหะได้ บุคคลละราคะ โทสะ โมหะแล้ว ก็อาจ
ละชาติ ชรามรณะได้

จบอภัพสูตรที่ ๖
